

ВИКОРИСТАННЯ МНЕМОТЕХНІКИ В РОБОТІ З ДОШКІЛЬНИКАМИ

Шило Юлія Василівна,
вихователька ЗДО № 27 “Джерельце” (ясла-садка комбінованого типу)
Центру природного оздоровлення м. Сміла Черкаської області

***Анотація.** В даній статті розглядається система використання мнемотехніки у роботі з дошкільниками. Стаття стане у нагоді всім, хто має бажання розвинути у дитини вміння запам'ятовувати.*

Ключові слова: мнемотехніка, асоціативні зв'язки, логічне мислення, пам'ять.

Вступ. Працюючи з дітьми дошкільного віку, педагоги стикаються з різною мовленнєвою патологією, що являється проблемою в подальшому навчанні дітей, тому виникає потреба у використанні такої освітньої технології, як мнемотехніка.

Тож, аналізуючи слова К. Д. Ушинського: «Вчіть дитину яким-небудь невідомим їй п'яти словам – вона буде довго і марно мучитися, а зв'яжіть двадцять таких слів із картинками, і вона їх засвоїть на льоту», на практиці переконались, що це дійсно так.

У мові сучасних дошкільників існує багато проблем, а саме:

- мова складається з простих, граматично неправильно оформлених речень;
- недостатній лексичний запас;
- виникнення труднощів у діалогічній та монологічній мові;
- відсутність логіки у своїх твердженнях та висновках.

Тому головним аспектом своєї роботи вважаємо вдосконалення мовлення дошкільників, що реалізується під час різних видів мовленнєвої діяльності:

- складання описових розповідей про предмети, об'єкти і явища природи;
- переказування літературних творів (тексту) своїми словами;
- створення оповідань за картиною або серією сюжетних картин;
- вміння використовувати інтонаційну виразність, темп, силу голосу.

Дивлячись на те, що сучасні діти перенасичені інформацією, потрібно, щоб освітній процес для них був розвиваючим та цікавим. Перед педагогами постає завдання урізноманітнити навчання дітей зв'язно, граматично правильно, послідовно будувати свої вислови та розповіді.

Мнемотехніка (від грец. $\mu\eta\mu\eta$ - пам'ять і | $\tau\acute{\epsilon}\chi\upsilon\eta$ - мистецтво) – це спосіб покращення засвоєння нової інформації шляхом свідомого утворення асоціативних зв'язків за допомогою спеціальних методів та прийомів [4, с. 10].

Вважається, що термін «мнемотехніка» придумав Піфагор Самоський (570-490 рр. до н. е.) – давньогрецький філософ і математик, засновник релігійно-філософської школи піфагорійців. Проте в античній літературі існує культовий персонаж, якому чимало науковців приписують авторство в винаході мнемонічних прийомів – Симонід Кеоський (556-468 рр. до н. е.).

Певні мнемотехнічні прийоми описав давньогрецький історик Геродот Галікарнаський (484-425 рр. до н. е.) та філософ і вчитель Гіппій Елідський (близько 00 р. до н. е.). Відомий філософ і вчений Аристотель (384-322 рр. до н. е.) також був обізнаний із мистецтвом запам'ятовування. Він розглянув питання пам'яті в одному зі своїх трактатів “Про пам'ять та запам'ятовування” (De Memoria et Reminiscentia) і, за деякими даними, написав книгу з мнемотехніки, яка, нажаль, не збереглася до нашого часу. Учень Аристотеля – видатний полководець і творець світової держави Александр Македонський (356-323 рр. до н. е.) застосовував мнемотехнічні прийоми і славився феноменальними здібностями щодо запам'ятовування. Грецький філософ, історик та вчитель риторики Метродор Скепсійський (145-70 рр. до н. е.) розкрив питання мнемоніки в своїх працях із риторики в розділі про пам'ять [2].

Упровадження технології мнемотехніки в сучасну дошкільну освіту є актуальним, тому що:

- належать до здоров'язберезувальних технологій;
- сприяють більшій ефективності засвоєння інформації;
- розвивають комунікативні та пізнавальні здібності дітей.

Методи і прийоми мнемотехніки дають можливість скоротити період адаптації до учіння та сприяють удосконаленню таких завдань, як:

- ✓ розвиток зв'язного мовлення;
- ✓ розвиток асоціативного мислення;
- ✓ зміцнення зорової та слухової пам'яті та уваги;
- ✓ розвиток уяви, творчого, логічного та образного мислення;
- ✓ прискорення процесів автоматизації і диференціації поставлених звуків.

А також допомагають реалізувати освітні та виховні завдання:

- формуються навички ефективного і самостійного навчання;
- підвищується впевненість у власних можливостях;
- удосконалюється самостійність в інтелектуальній та практичній діяльності;
- покращується адаптація в соціумі.

Структура мнемотехніки побудована на принципі від простого до складного. Завдання починаються від простих мнемоквадратів, послідовно переходячи до мнемодоріжок, а вже потім до мнемотаблиць.

СТРУКТУРА МНМОТЕХНІКИ

МНМОТЕХНІКА

Мнемоквадрат

Мнемодоріжка

Мнемотаблиця

Мнемоквадрати - це яскраві поодинокі зображення, які можуть позначати якесь слово, словосполучення, характеристику предмета чи спосіб дії. Після засвоєння простих карток ускладнюємо завдання, пропонуючи дитині готову

мнемодоріжку, – квадрат із 4 картинок. «Прогулюючись» нею дитина вчиться складати просту розповідь із двох-трьох речень.

Мнемодоріжки – це таблиця з чотирьох і більше клітинок, розташованих лінійно. Вона прискорює процес запам'ятовування і засвоєння текстів. При цьому виді діяльності включаються не тільки слухові, а і зорові аналізатори. Діти легко згадують картинки, їх послідовність, а потім пригадують слова.

Мнемотаблиці служать дидактичним матеріалом на заняттях з розвитку зв'язного мовлення дошкільнят вже молодшої групи. Проте, важливо знати, що дошкільникам молодшого-середнього віку потрібно давати яскраві мнемотаблиці. Так як вони швидше запам'ятовують окремі образи: білочка – руденька, вовк – сірий, сонечко – жовте. А вже для старших дошкільників використовуємо схеми в одному кольорі.

Ми дотримуємося таких вимоги до створення мнемотаблиць:

Молодший дошкільний вік – таблиці на 4 клітини (2*2), 9 клітин (3*3)

Середній дошкільний вік – таблиці на 9 клітин (3*3), 16 клітин (4*4)

Старший дошкільний вік – таблиці на 16 клітин (4*4), 25 клітин (5*5)

Етапи роботи з мнемотаблицями:

1 етап – розглядання таблиці та розбір того, що на ній зображено;

2 етап – здійснюється перекодування інформації, тобто перетворення із абстрактних символів в образи;

3 етап – після перекодування здійснюється переказ казки чи оповідання за заданою темою.

Мнемотаблиці використовуємо й у повсякденному житті малят під час вмивання; одягання; чергування тощо.

Роблячи висновок про використання прийомів та методів мнемотехніки, слід зазначити, що вони дозволяють дошкільникам впорядкувати складну інформацію про навколишній світ, розташувати її в певній послідовності.

Діти дошкільного віку краще засвоюють та зберігають інформацію та значно легше її пригадують. Дошкільники краще оволодівають правильною

вимовою звуків, зв'язним мовленням, що впливає на успішність дитини та формує бажання активно пізнавати навколишній світ.

Використання мнемотехніки в освітній діяльності дало позитивні результати: у молодших дошкільників виник інтерес до заучування віршів, потішок, забавлянок, тощо.

Діти середньої групи з великим задоволенням відгадують та самостійно складають мнемозагадки. Вони добре навчилися визначати за описовими ознаками предмети та явища навколишнього світу.

Діти старшого віку удосконалили навички складання розповіді за сюжетними картинами. Вони охоче розучують вірші за мнемотаблицями та переказують твори.

Більшість дітей стали менш боязкими та сором'язливими, у них з'явилась впевненість у власних можливостях. Вважаємо, що систематичне використання мнемотехніки допомагає дітям збагатити свій життєвий досвід.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Болишова Т.В. Вчимося по казці. Розвиток мислення дошкільників за допомогою мнемотехніки. СПб., 2005.
2. Каминчук А. Трамвайчик / А.Каминчук – Москва: Малыш, 1979. – 10 с.
3. Ткаченко Т.А. Використання схем при складанні описових розповідей / Дошкільне виховання. 1990. № 10. С.16-21.
4. Чепурний Г. А. Мнемотехніка: технологія ефективного засвоєння інформації в умовах сучасної освіти: навчально-методичний посібник. Тернопіль: Мандрівець, 2015. – 152 с.
5. Чепурний Г., Черешнюк О. Мнемотехніка – технологія ефективного засвоєння інформації // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2014. – № 4. – С. 31-35.
6. Черешнюк О. Робота з літературним твором із використанням прийомів мнемотехніки // Методична скарбничка вихователя. – 2014. – № 2. – С. 30-33.
7. Широких Т.Д. Вчимо вірші - розвиваємо пам'ять / Дитина в дитячому саду. 2004. № 2. С. 59-62.